

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 26.5.2004
KOM(2004) 223 v konečném znění

**ZPRÁVA KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU A EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU**

o sazbách spotřební daně uplatňovaných na alkohol a alkoholické nápoje

**(předložená podle článku 8 směrnice Rady 92/84/EHS o sbližování sazeb spotřební daně
z alkoholu a alkoholických nápojů)**

OBSAH

<i>SHRNUTÍ</i>	4
<i>A. Sazby spotřební daně z alkoholu a alkoholických nápojů</i>	4
<i>B. Struktura spotřební daně z alkoholu a alkoholických nápojů</i>	5
1. Úvod	6
1.1. Systém spotřebních daní Společenství	6
1.2. Spotřební daň z alkoholických nápojů	6
2. Přezkoumání struktury a sazeb spotřební daně	8
2.1. Obecné poznámky	8
2.2. První zpráva Komise	9
3. Oblast působnosti této (druhé) zprávy	9
3.1. Obecně	9
3.2. Fungování vnitřního trhu	10
3.3. Konkurence mezi alkoholickými nápoji	15
3.4. Reálná hodnota daňových sazeb	17
3.5. Obecné cíle Smlouvy	19
3.5.1. Zdravotní a sociální politika	19
3.5.2. Zemědělská politika	20
3.5.3. Rozšíření Evropské unie	22
3.6. Periodicita přezkoumávání	22
4. Struktura spotřební daně uplatňované na alkoholické nápoje	22
4.1. Odlišné zacházení s vínem a šumivým vínem	23
4.2. Úprava kódů KN (kombinované nomenklatury) používaných pro vymezení kategorií výrobků	23
4.3. Zařazení výrobků pro účely spotřební daně	24
<i>ZÁVĚRY</i>	27

<i>PŘÍLOHA A</i>	28
<i>PŘÍLOHA B1</i>	29
<i>PŘÍLOHA B2</i>	31
<i>PŘÍLOHA B3</i>	33
<i>PŘÍLOHA B4</i>	35
<i>PŘÍLOHA C</i>	37

SHRNUTÍ

A. SAZBY SPOTŘEBNÍ DANĚ Z ALKOHOLU A ALKOHOLICKÝCH NÁPOJŮ

Tato zpráva zkoumá stav právní úpravy Společenství v oblasti spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů. Uvedená právní úprava vstoupila v platnost dne 1. ledna 1993 a nebyla od té doby pozměněna. Tuto zprávu vyžaduje článek 8 směrnice Rady 92/84/EHS ze dne 19. října 1992 o sbližování sazeb spotřební daně z alkoholu a alkoholických nápojů, který stanoví pravidelné přezkoumání sazeb spotřební daně z alkoholických výrobků.

Zpráva se zaměřuje především na tyto oblasti: řádné fungování vnitřního trhu, konkurence mezi různými kategoriemi alkoholických nápojů, reálná hodnota daňových sazeb a obecné cíle Smlouvy.

Pokud jde o **fungování vnitřního trhu**, zpráva poznamenává, že zrušení daňových hranic v roce 1993 a skutečnost, že členské státy i nadále uplatňují zcela rozdílné úrovně zdanění alkoholických nápojů, způsobily řadu problémů, které narušují řádné fungování vnitřního trhu. Tyto problémy jsou důsledkem někdy vysokého daňového zatížení výrobků ve vztahu k jejich vlastní hodnotě a také důsledkem toho, že sazby spotřební daně se mezi některými členskými státy významně liší. Následkem těchto rozdílů vznikají nejen příležitosti k dovoleným nákupům v zahraničí, ale také podněty k podvodným operacím zaměřeným na trhy členských států s vysokými sazbami spotřební daně, což často vede k narušení hospodářské soutěže z daňových příčin, odklonu obchodu a omezení volného pohybu občanů. K dlouhodobému řešení těchto problémů vnitřního trhu by významně přispělo větší sbližování sazeb.

Pokud jde o **konkurenci mezi různými kategoriemi alkoholických nápojů**, obecně se zdá, že při stanovování výše sazeb není míra konkurence mezi různými druhy alkoholických nápojů rozhodujícím činitelem a že poptávka po určitém druhu nápojů je poměrně necitlivá na změny jeho ceny nebo na změny cen konkurenčních druhů alkoholických nápojů.

Zpráva také dochází k závěru, že k zachování **reálné hodnoty minimálních daňových sazeb** by mohly členské státy zvážit valorizaci přibližně o 24 %, která by odrážela inflaci mezi 1. lednem 1993 a 31. prosincem 2002. Taková valorizace je nezbytná k tomu, aby se minimální sazby časem nestaly bezvýznamné.

Pokud jde o **obecné cíle Smlouvy**, je zvláštní pozornost věnována vztahu mezi zdaněním alkoholických nápojů na straně jedné a zdravotní a zemědělskou politikou na straně druhé. V souvislosti se zdravotní politikou zpráva podotýká, že většina členských států tuto politiku při stanovování daňových sazeb obvykle nezohledňuje. V souvislosti se zemědělskou politikou zůstává velice spornou otázkou zdanění vína. Zatímco členské státy produkující víno považují za nezbytné zachovat možnost uplatňovat na víno nulové sazby, pokud si je státy budou přát, některé jiné členské státy tvrdí, že změny minimálních sazeb by měly být podmíněny zavedením nenulové spotřební daně z vína. Nulovou minimální sazbu uplatňovanou na víno rovněž některé členské státy produkující víno považují za nezbytné pomocné opatření, kterým se podporuje jeden ze základních cílů společné organizace trhu s vínem, konkrétně rovnováha na trhu. V souvislosti s **rozšířením Unie** zpráva poukazuje na to, že se všechny nové členské státy zavázaly od 1. května 2004 uplatňovat minimální sazby nebo vyšší.

B. STRUKTURA SPOTŘEBNÍ DANĚ Z ALKOHOLU A ALKOHOLICKÝCH NÁPOJŮ

Článek 8 směrnice 92/84/EHS pouze vyžaduje, aby Komise vypracovala zprávu o daňových sazbách stanovených uvedenou směrnicí. Komise se však domnívá, že je nutné zvážit i změny ve struktuře zdanění, neboť jde o téma úzce související s tématem sazeb samotných. Zejména to platí pro záležitosti týkající se zařazování alkoholických nápojů do jednotlivých kategorií vymezených ve směrnici o harmonizaci struktury (směrnice 92/83/EHS). Zpráva označuje následující tři otázky, které vyplynuly z konzultací a které vyžadují zvláštní pozornost:

1. Otázka, zda má být zachována **možnost dovolující členským státům zdaňovat tiché a šumivé alkoholické nápoje odlišně.**
2. **Potřeba aktualizovat odkazy na kódy kombinované nomenklatury uváděné ve směrnici 92/83/EHS** k vymezení kategorií alkoholických nápojů pro daňové účely tak, aby byly zohledněny případné změny kódů KN od roku 1992, a zjednodušila se tak situace jak pro hospodářské subjekty, tak pro správce daně. Navíc by aktualizace těchto odkazů na použitelné kódy KN bylo možné v budoucnu provádět v souladu s postupem podle článku 24 směrnice 92/12/EHS.
3. Na problém **zařazování alkoholických nápojů do kategorií stanovených směrnicí 92/83/EHS** byly útvary Komise upozorněny jak ze strany obchodníků, tak ze strany správních orgánů členských států, a to na základě stížností na rozdílné zařazení, a tedy i rozdílné zdanění téhož výrobku v různých členských státech. Tato zpráva uvedený problém popisuje a uvádí hlavní otázky s touto záležitostí související.

Vzhledem ke složitosti a k politické citlivosti mnoha stránek tohoto problému a v důsledku toho, že se Komise v září 2002 rozhodla nenavrhnout minimální sazbu spotřební daně z vína, není k této zprávě připojen návrh nové směrnice. Za současné situace má zpráva podnítit širokou diskuzi v Radě, Evropském parlamentu a Evropském hospodářském a sociálním výboru. Na základě výsledků této diskuze pak Komise rozhodne, zda ke všem či některým otázkám uvedeným v této zprávě návrhy předloží, či ne.

1. Úvod

1.1. Systém spotřebních daní Společenství

1. Spotřební daně jsou daně ze spotřeby takových výrobků jako alkoholické nápoje, tabákové výrobky nebo minerální oleje. Spotřební daně z těchto výrobků jsou pro členské státy významným zdrojem příjmů, jejich celková výše dosahuje 1,8 % až 4,5 % HDP (**viz příloha A**). Jelikož si mohou členské státy na svém území stanovit výše spotřební daně libovolně, pokud jsou dodrženy minimální výše předepsané Společenstvím, sazby spotřební daně se mezi jednotlivými členskými státy liší. Při rozhodování o výši sazeb mohou členské státy zohlednit nejen rozpočtová hlediska, ale také faktory jako je zdraví, zemědělská politika, nebezpečí podvodů a daňových úniků, zaměstnanost, výše sazeb stanovené v jiných členských státech, fungování vnitřního trhu atd.
2. Současná pravidla byla zavedena 1. ledna 1993. Jsou výsledkem diskuzí, které v roce 1985 zahájila Bílá kniha o dotvoření vnitřního trhu¹, a následného návrhu na sblížování spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů², v němž Komise navrhla úplnou harmonizaci spotřebních daní pro tři výše uvedené kategorie výrobků, včetně alkoholických nápojů. Rada se však rozhodla tento přístup nepřijmout a nepřijala ani upravený přístup navržený Komisí v roce 1989³, který spočíval v kombinování minimálních a cílových sazeb a v harmonizaci vztahující se pouze na struktury zdanění. Pokud jde o sazby samotné, byly stanoveny pouze sazby minimální.
3. Zboží podléhající spotřební dani se mezi členskými státy pohybuje zejména v rámci režimu s podmíněným osvobozením od spotřební daně⁴. Podniky, které chtějí zboží v tomto režimu přemísťovat, musejí mít povolení v tom členském státě, v němž jsou usazeny. Zásilky musejí být doprovázeny správním nebo rovnocenným obchodním dokladem a zboží podléhá dani v členském státě určení. Jednotlivci mohou nakupovat zboží se zaplacenou spotřební daní v libovolném členském státě a převážet ho do jiného členského státu bez formalit a bez povinnosti platit spotřební daň znovu, jestliže je toto zboží pro jejich osobní spotřebu a jestliže ho do členského státu určení převážejí tito jednotlivci.

1.2. Spotřební daň z alkoholických nápojů

4. Právní rámec Společenství je v oblasti spotřební daně z alkoholu a alkoholických nápojů stanoven ve dvou směrniciích. Směrnice Rady 92/83/EHS⁵ o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů stanoví společné definice výrobků podléhajících spotřební dani, čímž se zajišťuje stejné zacházení se

¹ KOM(85) 310 ze dne 14.6.1985.

² KOM(87) 328 v konečném znění/3 ze dne 10.11.1987 (Úř. věst. C 250, 18.9.1987, s. 4).

³ KOM(89) 527 ze dne 7.12.1989 (Úř. věst. C 12, 18.1.1990, s. 12).

⁴ Směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února 1992 o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani (Úř. věst. L 76, 23.3.1992, s. 1), naposledy pozměněná nařízením Rady (ES) č. 807/2003 ze dne 14. dubna 2003 (Úř. věst. L 122, 16.5.2003, s. 36).

⁵ Směrnice Rady 92/83/EHS ze dne 19. října 1992 o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů (Úř. věst. L 316, 31.10.1992, s. 21).

stejným výrobkem ve všech členských státech. Směrnice o harmonizaci struktury rovněž uvádí metodu výpočtu daně a kritéria, na základě nichž mohou být určité výrobky od daně osvobozeny nebo zdaněny sníženou sazbou.

5. Směrnice Rady 92/84/EHS⁶ o sbližování sazeb spotřební daně z alkoholu a alkoholických nápojů stanoví minimální sazby daně pro každou kategorii výrobků. Členské státy tak mohou zcela libovolně stanovit své vnitrostátní sazby nad úrovní minimálních sazeb, které jsou následující:

Kategorie výrobků (přesnou definici každé z kategorií lze najít ve směrnici 92/83/EHS)	Minimální sazba stanovená v uvedené směrnici
Víno a kvašené nápoje jiné než víno a pivo	0 EUR na hl výrobku
Pivo	0,748 EUR na hl na stupeň Plato nebo 1,87 EUR na hl na stupeň alkoholu
Meziprodukty (např. alkoholizovaná vína, likérová vína)	45 EUR na hl výrobku
Líc a lihoviny	550 EUR na hl čistého alkoholu <i>Poznámka: Členské státy uplatňující sazbu nepřesahující 1 000 EUR svou vnitrostátní sazbu snížit nemohou. Členské státy uplatňující sazbu vyšší než 1 000 EUR nemohou svou vnitrostátní sazbu snížit pod tuto úroveň.</i>

6. Zavedení těchto minimálních sazeb v roce 1993 vyžadovalo zvýšit sazby uplatňované v sedmi z dvanácti tehdejších členských států⁷. Nad úrovní těchto minimálních sazeb mohou členské státy své vnitrostátní daňové sazby stanovovat zcela libovolně. Výsledkem toho je, že se úrovně zdanění uplatňované ve Společenství liší v závislosti na odlišných vnitrostátních politikách. Podrobný přehled sazeb uplatňovaných jednotlivými členskými státy k 1. květnu 2004, včetně členských států, které do Unie k uvedenému dni vstoupily, na každou z kategorií výrobků udávají **přílohy B1 až B4**.
7. Je nutné podotknout, že v prohlášení následujícím bezprostředně po přijetí směrnice Rady 92/84/EHS se členské státy zavázaly považovat cílové sazby navržené Komisí v dokumentu KOM(89) 527 za sazby referenční, jimž se budou snažit přizpůsobit sazby vnitrostátní. Tyto cílové sazby jsou následující:

⁶ Směrnice Rady 92/84/EHS ze dne 19. října 1992 o sbližování sazeb spotřební daně z alkoholu a alkoholických nápojů (Úř. věst. L 316, 31.10.1992, s. 29).

⁷ Na pivo: v Německu, Řecku, Francii a Lucembursku.
Na lihoviny: v Řecku, Španělsku, Itálii a Portugalsku.

Lih a lihoviny	1398,1	EUR na hl čistého alkoholu
Tiché víno	18,7	EUR na hl výrobku
Šumivé víno	33	EUR na hl výrobku
Pivo	1,496	EUR na hl na stupeň Plato hotového výrobku
Meziprodukty	93,5	EUR na hl výrobku

Ve skutečnosti členské státy tyto cílové sazby při změně vnitrostátních sazeb ne vždy zohledňují a místo toho využívají pružnosti, kterou jim uvedené prohlášení nabízí, a z konkrétních důvodů, zejména za účelem splnění rozpočtových požadavků, upravují své daňové sazby způsobem odlišným, než se podle referenčních sazeb předpokládá.

8. Následující tabulka zachycuje minimální sazbu pro každou kategorii výrobků, a to v eurech na hektolitr a stupeň alkoholu i jako minimální sazbu vyjádřenou na litr výrobku konkrétního stupně alkoholu, s nímž se daný výrobek běžně prodává.

Kategorie výrobku	Minimální sazba na hl a stupeň alkoholu	Minimální sazba na litr výrobku konkrétního stupně alkoholu, s nímž se daný výrobek běžně prodává
Víno a kvašené nápoje jiné než víno a pivo	0 EUR	Víno (12°) 0 EUR
Pivo	1,87 EUR	Pivo (5°) 0,1 EUR
Meziprodukty	2,5 EUR	Meziprodukt (18°) 0,45 EUR
Lih a lihové nápoje	5,5 EUR	Lihoviny (40°) 2,2 EUR

9. Příjmy ze spotřebních daní z alkoholických nápojů představují v průměru **10,5 % celkových příjmů ze spotřební daně** respektive **0,29 % celkového HDP členských států** (viz přehled podle členských států v **příloze A**).

2. PŘEZKOUMÁNÍ STRUKTURY A SAZEB SPOTŘEBNÍ DANĚ

2.1. Obecné poznámky

10. Článek 8 směrnice 92/84/EHS stanoví, že každé dva roky přezkoumá Rada na základě zprávy a případně návrhu Komise uvedenou směrnici stanovené daňové sazby a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně přijme nezbytná opatření. Komise při vypracovávání zprávy a Rada při přezkoumávání berou v úvahu řádné fungování vnitřního trhu, hospodářskou soutěž mezi různými kategoriemi alkoholických nápojů, skutečnou výši daňových sazeb a obecné cíle Smlouvy.

2.2. První zpráva Komise

11. V září 1995 předložila Komise svou první zprávu, v níž se kromě alkoholických nápojů zabývala i tabákovými výrobky a minerálními oleji⁸. K uvedené zprávě nebyl připojen návrh. Zpráva poukázala na to, že daňové sazby uplatňované na alkoholické nápoje zřetelně stagnují. To podle zprávy znamenalo, že nulová sazba u vína v té době mohla omezovat prostor pro změnu u ostatních alkoholických výrobků v témž členském státě i v sousedních členských státech. Závěr zprávy byl, že před přijetím konečného rozhodnutí je nutné problém zdanění alkoholu znovu přezkoumat a uskutečnit konzultace ze všemi zainteresovanými stranami. Mezitím mohly členské státy své stávající sazby na úrovni minimálních sazeb nebo v jejich blízkosti zachovat, a tím předejít narušení obchodu, k němuž by mohlo dojít v důsledku nucené úpravy sazeb.
12. V rámci konzultací se zainteresovanými stranami se Komise rozhodla uspořádat v listopadu 1995 v Lisabonu konferenci o spotřební dani. Cílem konference bylo zhodnotit fungování pravidel Společenství týkajících se spotřební daně, která byla v platnosti od 1. ledna 1993, a zejména napomoci Komisi při plnění jejího úkolu spočívajícího v plánování budoucí politiky v oblasti spotřebních daní. Na konferenci se problémy zdůrazněné ve zprávě, jakož i názory obchodních a zdravotních sdružení a členských států potvrdily, ale neobjevilo se žádné přijatelné řešení.
13. Dne 19. září 1996 přijal Evropský parlament stanovisko⁹ k přezkumu provedenému Komisí a vyzval Komisi, aby přezkoumala stávající směrnice, navrhla vhodné změny spolu s řadou navrhovaných pokynů a pracovala na vytvoření spravedlivého daňového systému, který nenarušuje hospodářskou soutěž mezi alkoholickými nápoji.

3. OBLAST PŮSOBNOSTI TÉTO (DRUHÉ) ZPRÁVY

3.1. Obecně

14. Jak již bylo uvedeno, má tato zpráva přezkoumat sazby spotřební daně uplatňované na alkohol a alkoholické nápoje, a to s ohledem na řádné fungování vnitřního trhu, konkurenci mezi různými kategoriemi alkoholických nápojů, reálnou hodnotu daňových sazeb a obecné cíle Smlouvy, jimiž jsou například zdravotní nebo zemědělská politika.
15. Vzniku této zprávy předcházela řada konzultací. Útvary Komise žádaly od členských států, aby na základě dotazníku vyjádřily svůj názor na jednotlivé součásti zkoumané problematiky. Tyto konzultace byly zahájeny v roce 2001, a proto se netýkaly členských států, které do EU vstoupily 1. května 2004. V důsledku toho se názory těchto nových členských států v této zprávě neodrážejí. K předložení stanovisek byla vyzvána také obchodní a zdravotní sdružení, která měla rovněž možnost celou záležitost projednávat s Komisí při dvoustranných setkáních.

⁸ KOM(95)285, 13.9.1995.

⁹ Úř. věst. C 320, 28.10.1996, s. 205.

16. Do posuzování konkurence mezi alkoholickými nápoji, tj. jedné ze stránek, kterou je nutné vzít v úvahu, zapojila Komise nezávislého poradce, který měl zhodnotit rozsah takové konkurence (dále jen „studie o konkurenci“). Kromě toho uvedená studie zkoumala trendy ve spotřebě alkoholických nápojů a důvody těchto trendů (např. změny ve zdanění). Navíc se studie v případě řady členských států zabývala problémem nákupů uskutečňovaných fyzickými osobami v zahraničí a protiprávním obchodním pohybům výrobků se zaplacenou spotřební daní přes hranice¹⁰. (Viz odkazy na výsledky studie v odstavcích 41, 42, 58.)

3.2. Fungování vnitřního trhu

17. Tento oddíl zkoumá dopad sazeb uplatňovaných členskými státy na řádné fungování vnitřního trhu s alkoholickými nápoji.
18. V souvislosti s tímto tématem rozlišovala první zpráva tři široké kategorie pohybů výrobků, které podléhají spotřební dani, uvnitř Společenství: obchodní pohyb v režimu s podmíněným osvobozením od spotřební daně, obchodní operace s výrobky se zaplacenou spotřební daní a pohyb výrobků uskutečňovaný jednotlivci. Toto rozlišení se používá i zde.

Obchodní pohyb v režimu s podmíněným osvobozením od spotřební daně

19. První zpráva došla k závěru, že pokud jde o dovolený obchod, funguje systém spotřebních daní Společenství docela dobře, a to i přes velké rozdíly v sazbách spotřební daně mezi jednotlivými členskými státy. Jelikož se výrobky pohybují v režimu s podmíněným osvobozením od spotřební daně, podle něhož je daň splatná v členském státě určení a při sazbách používaných v daném členském státě, je nepravděpodobné, že rozdíly v sazbách povedou k významnému narušení výběru nebo hospodářské soutěže u společností zapojených do obchodu na této úrovni v distribučním řetězci. To potvrzují i členské státy.
20. První zpráva rovněž došla k závěru, že je obtížnější posoudit dopad, který má pokračující rozdílnost sazeb spolu se zrušením hraničních kontrol na podvodnou činnost v této oblasti, a dále že je příliš brzy na posouzení toho, zda počet těchto podvodů roste. Krátce po předložení uvedené zprávy k projednání však členské státy vyslovily obavy týkající se rostoucího počtu podvodů souvisejících se spotřebními daněmi. V důsledku toho byla počátkem roku 1997 pro oblast spotřebních daní vytvořena pracovní skupina na vysoké úrovni, která se zabývá podvody a která se skládá ze zástupců členských států a Komise. Skupina měla zjišťovat povahu a rozsah podvodů, jakož i nedostatky a slabé stránky systémů regulace a kontroly a dále měla doporučovat řešení nebo zlepšení těchto systémů. Ve zprávě ze dne 24. dubna 1998¹¹ došla skupina k závěru, že podvody v odvětvích tabáku a alkoholu dosahují znepokojivých rozměrů. Za Evropskou unii jako celek odhadovaly členské státy v roce 1996 ztrátu přibližně 1,5 miliard EUR v odvětví alkoholu (asi 8 %

¹⁰ „Studie o konkurenci mezi alkoholickými nápoji“ (Study on the competition between alcoholic beverages), Customs Associates Ltd., únor 2001. Shrnutí této studie je k dispozici na této webové stránce:

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/publications/reports_studies/report.htm

¹¹ Zpráva pracovní skupiny na vysoké úrovni, která se zabývá podvody v odvětví alkoholu a tabáku, byla schválena Radou ve složení pro hospodářství a finance (ECOFIN) dne 19. května 1998.

celkových příjmů ze spotřební daně z alkoholických nápojů). Vedle toho v případě tabákových výrobků odhadovaly členské státy za rok 1996 ztrátu přibližně 3,3 miliard EUR (neboli 7,5 % celkových příjmů ze spotřební daně z tabákových výrobků). Zpráva rovněž shledala, že podvody související s alkoholem mají tendenci se soustředit na zneužívání systému držby a pohybu uvnitř Společenství. Jde o rozsáhlé podvody zaměřující se na trhy těch členských států, v nichž jsou sazby spotřební daně vysoké. Je zřejmé, že následkem těchto závažných ztrát daňových příjmů mohou podvodníci velice rychle vydělat obrovské zisky. Zpráva uvedla, že tyto zisky vyplývají z daňového zatížení, které je u těchto výrobků ve srovnání s vlastní hodnotou výrobku velice vysoké, a v některých případech i ze značných rozdílů v sazbách spotřební daně a DPH mezi členskými státy.

21. Řada členských států v odpovědích na dotazník skutečnosti uvedené ve zprávě pracovní skupiny na vysoké úrovni potvrdila. Některé členské státy (Irsko, Spojené království, Francie) oznámily zvýšený počet podvodů spočívajících v přesměrování výrobků, kdy jsou výrobky odcházející z jednoho členského státu cestou přesměrovány často do členského státu, který uplatňuje vysoké daňové sazby. Jiné členské státy oznámily nárůst pašování alkoholu ze třetích zemí (například Finsko) nebo zvýšení domácí destilace a zabavování alkoholických nápojů dovezených protiprávně z jiných členských států (například Švédsko). Členské státy uplatňující relativně nízké daňové sazby (například Portugalsko) však rovněž udaly zvýšení počtu podvodů souvisejících s alkoholem a alkoholickými nápoji, zejména v podobě daňových úniků. Komise již rovněž na základě náznaků od jednotlivých společností působících v odvětví alkoholu ví o rostoucím počtu případů nepovolených pohybů výrobků uvnitř ES nebo do třetích zemí, kdy jsou pak tyto společnosti odpovědné za zaplacení spotřební daně i za výrobky, které se nedostaly do místa určení.
22. Na základě doporučení pracovní skupiny na vysoké úrovni přijaly Komise i členské státy řadu opatření zaměřených na boj proti podvodům. Příkladem může být přijetí doporučení Komise týkající se skladovatelů¹² a zavedení elektronického systému pro přepravu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani¹³. Tato opatření zlepší účinnost stávajících systémů regulace a kontroly a usnadní boj proti podvodům a daňovým únikům.

Obchodní činnosti týkající se výrobků se zaplacenou spotřební daní

23. První zpráva uvedla, že mimo režim s podmíněným osvobozením od daně se uskutečňuje jen malá část obchodních operací uvnitř Společenství. To je zcela jistě stále případ obchodních operací mezi obchodníky, na něž se vztahuje článek 7 směrnice 92/12/EHS. V takových případech se pohyb výrobků mezi členskými státy uskutečňuje se zjednodušeným správním dokladem, spotřební daň je zaplacená v členském státě odeslání a po předložení dokladu potvrzujícího zaplacení spotřební daně je tato daň vrácena v členském státě určení. Členské státy neupozorňují na zásadnější problémy, pouze jeden členský stát (Spojené království) uvádí, že

¹² Doporučení Komise 2000/789/ES ze dne 29. listopadu 2000, kterým se stanoví obecné zásady pro udělování povolení skladovatelům podle směrnice Rady 92/12/EHS s ohledem na výrobky podléhající spotřební dani (Úř. věst. L 314, 14.12.2000 s. 29).

¹³ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1152/2003/ES ze dne 16. června 2003 o zavedení elektronického systému pro přepravu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani (Úř. věst. L 162, 1.7.2003, s. 5).

zaznamenal závažný problém s neoprávněnými požadavky na vrácení daně v případě výrobků, které fakticky nikdy neopustily území Spojeného království nebo nezakládaly povinnost ve Spojeném království zaplatit daň. Spojené království však zpřísnilo postupy vrácení daní, čímž se účinně omezil prostor pro tento druh podvodů. Tato zkušenost však dokládá, že podvodníci pracují kdykoliv, v rámci jakéhokoliv systému, který je považován za nejslabší, jsou velice pružní, a dojde-li k posílení jednoho systému, přesunou svou činnost do jiného systému. Proto nelze tyto systémy při hledání způsobů, jak je posílit, posuzovat izolovaně.

24. Hlavní vývoj, který je nutné v této části uvést, se týká prodeje na dálku (prodeje výrobků, které jsou odeslány nebo přepravovány přímo či nepřímo prodejcem nebo na jeho účet konečným spotřebitelům). V důsledku rozvoje elektronického obchodování oznámil velký počet zemí zvýšení počtu prodejů na dálku konečným spotřebitelům, zejména v odvětvích vína a lihovin. Postupy pro tyto prodeje stanoví článek 10 směrnice 92/12/EHS a zahrnují zaplacení spotřební daně prodejcem nebo na jeho účet v členském státě určení. Nárůst tohoto druhu obchodů je prokázán i řadou členských států udávaným zvýšením počtu registrací hospodářských subjektů z jiných členských států pro účely zaplacení daně z prodejů na dálku.
25. Řada členských států (zejména těch, které uplatňují vyšší daňové sazby) udávala, že společnosti, které prodávají výrobky přes internet a které jsou usazeny v zemích s nižšími úrovněmi spotřební daně, stále více prodávají výrobky se zaplacenou spotřební daní zákazníkům na území státu s vyšší spotřební daní a přitom nezaplatí řádnou spotřební daň v přijímající zemi. Toto se do určité míry přičítá složitosti postupů pro zaplacení spotřební daně v členském státě určení i vysokým nákladům na dosažení souladu s tímto postupem, které jsou zejména pro malé a střední společnosti často neúměrné hodnotě prováděných operací. Tento stav nedovoluje obchodníkům ani občanům plně využít výhody vnitřního trhu. V jiných případech však jsou internetové stránky nabízející alkoholické nápoje zjevně vytvořeny s cílem využít rozdílů v daňových sazbách mezi členskými státy. Výrobky se poštou zasílají zákazníkům v jiném členském státě, kdy je jasné, že na vnitřním trhu se zaručeným volným pohybem zboží je těžké takové zásilky kontrolovat.
26. Uvedenými problémy obchodu na dálku se Komise podrobněji zabývá ve zprávě o fungování článků 7 až 10 směrnice 92/12/EHS. Uvedená zpráva a připojený návrh směrnice nabízí zjednodušení jak postupů v obchodu na dálku, tak stupně liberalizace nákupu alkoholických nápojů na dálku¹⁴. Pro další podrobnosti je nutné odkázat na uvedenou zprávu a návrh týkající se článků 7 až 10 směrnice 92/12/EHS¹⁵, přijatý Komisí dne 2. dubna 2004.

Nákupy v zahraničí

27. V souladu se zásadami vnitřního trhu mohou jednotlivci nakupovat výrobky se zaplacenou spotřební daní v libovolném členském státě, přepravovat tyto výrobky jiného členského státu a nemusí přitom spotřební daň platit znovu. To ovšem pouze

¹⁴ V této souvislosti se prodejem na dálku rozumí operace, při níž jsou výrobky podléhající spotřební dani odeslány nebo přepravovány ke kupujícímu prodávajícím nebo na účet prodávajícího. Nákupem na dálku se rozumí operace, při které je odeslání nebo přeprava prováděna kupujícím nebo na účet kupujícího.

¹⁵ KOM(2004)227, 2.4.2004.

v případě, že tyto výrobky jsou pro jejich osobní spotřebu, včetně spotřeby jejich rodinnými členy, a že do členského státu určení tyto výrobky přepravují tito jednotlivci sami (článek 8 směrnice 92/12/EHS). K určení toho, zda výrobek podléhající spotřební dani je pro osobní spotřebu cestujícího a jeho rodiny musejí členské státy vzít v úvahu řadu kritérií, z nichž jedním je množství přepravovaného výrobku (viz článek 9 směrnice 92/12/EHS). Pro účely uplatňování tohoto kritéria mohou členské státy také stanovit směrné úrovně, pouze pro účely evidence. Navíc je nutné podotknout, že třem členským státům (Švédsku, Dánsku a Finsku) bylo povoleno uplatňovat do konce roku 2003 množstevní omezení výrobků podléhajících spotřební dani (včetně alkoholických nápojů), které mohou na jejich území dovézt cestující přijíždějící z jiných členských států bez dalšího placení spotřební daně (viz článek 26 směrnice 92/12/EHS).

28. Pokud jde o rozsah nákupů v zahraničí, první zpráva zdůraznila, že tento jev je obecně rozsáhlý, že nákupy v zahraničí rostou od roku 1992 a takto nakoupené výrobky směřují do členských států uplatňujících sazby, které jsou výrazně vyšší než sazby uplatňované v sousedních členských státech. Zpráva rovněž poukázala na to, že rozdílnost daňových sazeb je všeobecně přijímána jako významný činitel. V této souvislosti zpráva pracovní skupiny na vysoké úrovni uvedla, že vedle rozsáhlých podvodů páchaných skupinami organizovaných zločinců dochází také k významným podvodům prostřednictvím drobného zneužívání stávajících pravidel, které se týkají výrobků se zaplacenou daní a které jsou důsledkem velkých rozdílů v sazbách DPH a spotřební daně mezi členskými státy.
29. Ve svých odpovědích na dotazník členské státy uplatňující na alkoholické nápoje relativně nízké sazby nevyjádřily v souvislosti s problémem nákupů v zahraničí větší obavy a obecně nemají žádné údaje o jejich rozsahu. Členské státy s vyšším zdaněním sledují situaci pozorněji. Spojené království například provádí každý rok průzkum u mezinárodních cestujících v různých přístavech, na letištích i na různých místech v zemi. Na základě tohoto průzkumu Spojené království odhadlo, že celkové ztráty a úniky na daňových příjmech (ze spotřební daně a DPH) způsobené pašováním přes kanál La Manche se u alkoholických nápojů všech druhů se zaplacenou daní zvýšily ze 70 milionů GBP v roce 1992 na 285 milionů GBP v roce 1999. Hlavní podíl na celkových daňových ztrátách mělo pivo. Důležitou úlohu tu sehrály rozdíly v daňových sazbách, ale také cena před zdaněním, směnné kursy a výše jízdného. Dánsko odhadovalo nákupy v zahraničí jako procento celkové dánské spotřeby v roce 2000 na 18 % v případě piva, 13,5 % v případě vína a 27 % u lihovin. Švédsko zaznamenalo zvýšení nákupů v zahraničí v druhé polovině 90. let, což je patrně důsledek rozdílných sazeb. V roce 2000 připadalo z nákupů v zahraničí celkem na každou osobu starší patnácti let 1,26 litru čistého alkoholu. To odpovídá 17 % celkové spotřeby. U lihovin činil tento podíl 27 %, u piva 12 % a u vína 14 %. Ve Finsku se přeshraniční obchod s alkoholickými nápoji uskutečňuje především se třetími zeměmi, neboť cenové rozdíly mezi Finskem a Ruskem nebo Estonskem jsou zvláště výrazné. Přeshraniční obchod s jinými členskými státy sice není dosud velký problém, avšak Finsko očekává, že se tato situace po rozšíření EU změní. Obchodní organizace v členských státech, které uplatňují „mírnější“ zdanění, jako jsou například Belgie nebo Nizozemsko, si rovněž stěžují na nepříznivý dopad, který na jejich členy mají nákupy, jež občané těchto zemí uskutečňují v zemích uplatňujících na víno a šumivé víno nulovou nebo téměř nulovou sazbu.

30. Budoucí vývoj daňových příjmů z alkoholu a alkoholických nápojů v případě Dánska, Švédska a Finska je již ovlivněn nebo ještě bude ovlivněn jak tím, že 31. prosince 2003 skončilo období, po které bylo těmto státům povoleno uplatňovat množstevní omezení na výrobky podléhající spotřební dani, které mohou na jejich území bez dalšího placení spotřební daně dovézt cestující příjíždějící z jiných členských států, tak rozšířením EU. V těchto členských státech pokračují diskuze o tom, jaký dopad by tyto události měly mít na výši jejich daňových sazeb. Dánsko s účinností od října 2003 snížilo sazbu spotřební daně z lihovin o 45 % a Finsko s účinností od 1. března 2004 snížilo sazbu spotřební daně z alkoholických nápojů nakoupených v zahraničí (o 32 % u piva, o 10 % u vína a o 44 % u lihovin). Dopad takto snížených sazeb na daňové příjmy těchto členských států bude záviset na tom, jaký budou mít vliv na spotřebu, a především na tom, do jaké míry budou nákupy v zahraničí a pašování přes hranice nahrazeny řádným prodejem uvnitř těchto členských států.
31. Výše popsaná situace ukazuje, že občané intenzivně využívají možnost nakoupit výrobky se zaplacenou spotřební daní v libovolném členském státě a převézt je do jiného členského státu bez povinnosti platit spotřební daň znovu. To je zcela v souladu s právními předpisy i se základními svobodami, které občanům poskytuje vnitřní trh. Je také zřejmé, že příčinou těchto nákupů v zahraničí jsou do velké míry daňové rozdíly mezi členskými státy. Prověření toho, zda výrobky převážené jednotlivci jsou pro jejich osobní spotřebu, nikoliv pro obchodní využití, však vyžaduje fyzické kontroly cestujících. Jelikož jsou však systematické kontroly na vnitřních hranicích neslučitelné se základními zásadami vnitřního trhu zakotvenými v článku 14 Smlouvy, měly by se takové kontroly provádět pouze příležitostně (nahodilé kontroly) a měly by být součástí vnitřního dohledu pokrývajícího celé území daného členského státu. Takové kontroly by navíc měly být v souladu s obecnými zásadami práva Společenství, a zejména by neměly být prováděny svévolně nebo zbytečně omezujícím způsobem¹⁶. Kontroly cestujících a způsoby provádění těchto kontrol cestující často obtěžují a vedly již k řadě stížností podaných Komisí na členské státy. Pouhou skutečností, že se tyto daňové kontroly stále vykonávají, považuje řada cestujících za překážku v jejich právu volného pohybu na vnitřním trhu. Tato zpráva se ovšem nezabývá tím, do jaké míry mohou členské státy kontroly cestujících stále provádět. Je však jasné, že hlavní příčinou těchto kontrol, které členské státy provádějí, aby odlišily běžný nákup v zahraničí od pašování výrobků se zaplacenou spotřební daní, je do značné míry uplatňování mnohem vyšších sazeb spotřební daně v dané zemi než v sousedních členských státech.

Fungování vnitřního trhu - závěry

32. Z výše uvedené analýzy je zřejmé, že zrušení daňových hranic v roce 1993 i skutečnost, že členské státy i nadále na alkoholické nápoje uplatňují sazby velice rozdílné výše, přestože jsou tyto sazby pro spotřebitele někdy výhodné, způsobují na vnitřním trhu řadu potíží.
33. Jednotlivé hospodářské subjekty i organizace zastupující výrobce alkoholických nápojů v některých členských státech si opakovaně stěžují, že velké rozdíly

¹⁶

V této souvislosti viz rozsudek ESD ze dne 27.4.1991 ve věci 321/87.

v sazbách způsobují narušování hospodářské soutěže a odklon obchodu. Výrobci i obchodníci usazení v členských státech nebo v určitých regionech členských států, které uplatňují vysoké daňové sazby, poukazují na uplatňování vysokých daní a na nepříznivý dopad, který na jejich činnost mají podvody, pašování, ale i daněmi motivované nákupy v zahraničí (přestože uznávají, že takové nákupy jsou z hlediska spotřebitelů zcela oprávněné).

34. Většina členských států souhlasí s tím, že řádné fungování vnitřního trhu vyžaduje další sbližování daňových sazeb. Zároveň však neexistuje shoda na tom, jak takového sbližení dosáhnout. Země s vysokými daňovými sazbami, které v důsledku rozdílnosti sazeb zaznamenávají nárůst nákupů v zahraničí, pašování a obchodních podvodů, zdůrazňují potřebu zvýšit veškeré minimální sazby. Řada dalších států však zdůrazňuje, že členské státy uplatňující velmi vysoké sazby, musejí také vyvinout určité úsilí. K tomuto požadavku je nutné podotknout, že Dánsko a Finsko své sazby u některých alkoholických nápojů v nedávné době výrazně snížily, protože jednak 31. prosince 2003 skončilo období, po které tyto státy mohly v rámci udělené výjimky uplatňovat množstevní omezení na alkohol, který si mohou dovézt cestující přijíždějící ze zemí Společenství, a jednak se připravovaly na rozšíření EU 1. května 2004.

3.3. Konkurence mezi alkoholickými nápoji

35. Tento oddíl zkoumá rozsah, v jakém existuje konkurence mezi různými druhy alkoholických nápojů, a zda by se měly harmonizovat spotřební daně uplatňované na konkurenční kategorie výrobků.
36. Výše minimálních sazeb stanovené pro různé kategorie výrobků ve směrnici 92/84/EHS jsou výsledkem politického kompromisu a odrážejí problematiku konkurence pouze do určité míry. U piva byly minimální sazby stanoveny na relativně nízké úrovni, což by bylo možné považovat za důsledek skutečnosti, že pivo konkuruje vínu, u něhož byla stanovena sazba nulová. Sazby u lihovin a do určité míry i u meziproduktů (které obsahují destilovaný alkohol) byly v přepočtu na stupeň alkoholu stanoveny na mnohem vyšší úrovni, což by bylo možné chápat tak, že tyto výrobky pivu nebo vínu nekonkurují nebo jim konkurují jen omezeně.
37. Směrnice 92/84/EHS sama o sobě nevyžaduje, aby členské státy stanovily své vnitrostátní sazby u různých kategorií výrobků ve srovnatelné výši na stupeň alkoholu. Při stanovování vnitrostátních sazeb však musejí členské státy také dodržovat obecná ustanovení Smlouvy o ES, a zejména článek 90, podle něhož členské státy nesmějí stanovenými daněmi diskriminovat výrobky jiných členských států ani poskytovat nepřímou ochranu jiným výrobkům své země. Na základě tohoto ustanovení Evropský soudní dvůr rozhodl (ve věci C-170/78), že pokud nelze určitý členský stát považovat za výrobce daného nápoje (vína), nesmí na tento nápoj uvalit takovou daň, kterou by zároveň chránil svého nejbližšího domácího konkurenta (pivo). V důsledku toho musejí všechny členské státy, které neprodukují víno, zdaňovat víno i pivo ve srovnatelné výši a s ohledem na jejich obsah alkoholu, čímž je omezena jejich svoboda stanovovat sazby spotřební daně. V novější věci (C-166/98) byla Evropskému soudnímu dvoru předložena k rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 234 Smlouvy o ES otázka týkající se platnosti směrnic 92/83/EHS a 92/84/EHS. Otázka zněla, zda jsou tyto směrnice z hlediska Smlouvy

o ES, a zejména čl. 90 odst. 2, neplatné, neboť vyžadují od členských států zvýšit sazbu spotřební daně z piva na minimální úroveň, a tím způsobit vznik rozdílů v daňových sazbách, které mohou mít za následek diskriminaci mezi vínem a pivem. Soudní dvůr rozhodl, že posouzení předložené otázky neodhalilo žádný faktor, který by mohl ovlivnit platnost uvedených směrnic, neboť členským státům mimo jiné zůstává i dostatečně široký prostor pro vlastní uvážení k zajištění toho, aby vztah mezi zdaněním vína a piva vyloučil jakoukoliv ochranu domácí výroby ve smyslu článku 90 Smlouvy.

38. Členské státy obecně uvádějí, že míra konkurence mezi výrobky není rozhodující faktor pro stanovení výše sazeb uplatňovaných na různé kategorie výrobků. Domnívají se, že cena není rozhodujícím činitelem ovlivňujícím volbu spotřebitele a že jiné faktory (zvyky, příležitost, kultura, klima) mohou být důležitější, nebo alespoň stejně důležité. V důsledku toho při stanovování sazeb kromě požadavků vyplývajících z výše uvedeného ustanovení Smlouvy o ES tuto problematiku neberou v úvahu. To dokládá i tabulka uvedená **příloze C**, která zachycuje sazby spotřební daně vyjádřené na hl a stupeň alkoholu pro různé kategorie alkoholických nápojů. Členské státy s vysokými daňovými sazbami (zejména DK, SE, UK a IE) však v odpovědích na dotazník zdůraznily, že na rozdíl od členských států produkujících víno musejí podle judikatury ESD zdaňovat konkurenční výrobky rovnocenným způsobem, zatímco členské státy produkující víno i pivo mohou výše svých sazeb stanovit libovolně, bez ohledu na problém konkurence.
39. Producenti piva a vína nepovažují konkurenci mezi různými druhy alkoholických nápojů za významnou. Především podle producentů vína nevytváří nulová daňová sazba pro soutěž s jinými alkoholickými nápoji žádný problém, a to ze dvou důvodů. Zaprvé, v členských státech uplatňujících nulovou nebo téměř nulovou sazbu spotřeba stolních, ale i jakostních vín klesá. A zadruhé, konkurence mezi různými nápoji podle těchto producentů nezávisí na ceně, ale spíše na jiných faktorech, jako jsou tradice, kultura, místo a čas spotřeby, móda, věk, společenské prostředí nebo marketing.
40. Výrobci lihovin naproti tomu považují současný systém minimálních sazeb za institucionalizovanou formu diskriminace lihovin, kterou vnitrostátní politiky v oblasti spotřebních daní přijímají. Podle jejich názoru si do určité míry konkurují všechny výrobky, a proto by měla být diskriminace lihovin oproti pivu a vínu snížena tím, že se u lihovin sníží minimální daňová sazba. Výrobci lihovin se rovněž domnívají, že spotřební daň může také prostřednictvím cenové konkurence ovlivnit tržní podíl jednotlivých kategorií alkoholických nápojů. Zejména v členských státech s vysokými zdaněním jsou lihoviny cenově citlivější než jiné kategorie výrobků.
41. Studie o konkurenci mezi alkoholickými nápoji zkoumala cenovou pružnost poptávky u jednotlivých kategorií nápojů (vztah mezi poptávkou po určitém druhu výrobku a jeho cenou) i křížovou cenovou pružnost poptávky po těchto kategoriích (vztah mezi poptávkou po určitém druhu výrobku a cenou jiných kategorií výrobků)¹⁷. Křížová cenová pružnost přitom ukazuje na stupeň konkurence mezi nápoji. Poradce ovšem zdůraznil, že před uvedením výsledků je nutné se zaměřit na obtíže spojené s tímto přístupem. Především bylo zjištěno, že údaje o cenách

¹⁷

Závěry této studie se nijak nedotýkají analýz Komise o případech konkurence.

alkoholických nápojů jsou v jednotlivých členských státech velmi omezené z hlediska počtu nebo nejsou dostatečně kvalitní k tomu, aby poskytovaly spolehlivý odhad křížové cenové pružnosti alkoholu. Navíc poradce zjistil, že spotřebu alkoholických nápojů i míru, v jaké spotřebitelé mezi jednotlivými kategoriemi nápojů předcházejí, ovlivňuje velký počet faktorů. Postoj spotřebitele ke spotřebě vína se například může v průběhu několika let změnit tak, že se zvýší spotřeba vína na úkor jiných kategorií nápojů, přestože je takový vývoj zcela v rozporu se současným trendem. V mnoha situacích tak může být přechod k vínu nezávislý na vztahu mezi cenou vína a jiných nápojů, tj. přechod k vínu by se uskutečnil, i kdyby se relativní ceny v čase neměnily. Poradce také uvedl, že právě v důsledku těchto skutečností je odhad cenových dopadů mimořádně obtížný, neboť přechod od jednoho nápoje ke druhému je rozhodujícím způsobem ovlivňován změnami chutí spotřebitelů. Skutečností však zůstává, že v posledních letech spotřeba stolního i jakostního vína klesla¹⁸.

42. V případě těch zemí nebo výrobků, u nichž existovaly dostatečné údaje o cenách, provedl poradce odhady cenové i křížové cenové pružnosti. Většina odhadnutých hodnot cenové pružnosti každé kategorie výrobků byla záporná, ale relativně blízká nule, což by mohlo znamenat, že poptávka po jakémkoliv druhu alkoholického nápoje je relativně nepružná (poptávka po výrobku není příliš citlivá na změny ceny tohoto výrobku). Pokud jde o odhady křížové cenové pružnosti, obecně výsledky rovněž ukazovaly na relativní nepružnost poptávky, což naznačuje, že poptávka po určitém druhu alkoholického nápoje není příliš závislá na cenách jiných alkoholických nápojů.

Konkurence mezi alkoholickými nápoji - závěry

43. Na základě různých názorů, které byly vyjádřeny, a na základě studie o konkurenci je velice těžké pro tento problém vyvodit jakýkoliv nezvratný závěr. Rozhodnutí spotřebitele vybrat si určitou kategorii výrobků závisí na celé řadě faktorů, z nichž jedním je cena, která je sama závislá na výši uplatňované daňové sazby. Míra, v níž výše spotřební daně ovlivňují rozhodování spotřebitelů, se v jednotlivých zemích liší, přičemž má tendenci být výraznější v členských státech, kde je spotřební daň vysoká a její podíl na ceně výrobku je vyšší.

3.4. Reálná hodnota sazeb

44. Dalším prvkem, který je nutné podle článku 8 směrnice 92/84/EHS zohlednit, je reálná hodnota daňových sazeb. Jinými slovy, měl by se zohlednit vliv inflace od okamžiku zavedení minimálních sazeb, nebo by se toto rozhodnutí mělo ponechat členským státům? Podé údajů Eurostatu o ročních změnách indexu HISC (harmonizovaný index spotřebitelských cen) mezi lety 1993 a 2002 souhrnná inflace pro celou EU za dobu od 1. ledna 1993 do 31. prosince 2002 činí 24,04 %¹⁹.

¹⁸ V EU s patnácti členskými státy poklesla podle odhadů celková spotřeba na osobu z přibližně 37 l v roce 1990 na přibližně 33 l v roce 2002. Spotřeba stolního vína poklesla z 20,5 l na přibližně 15 l. Tyto trendy se projevují silněji v jižních státech produkujících víno. Celková spotřeba na osobu například v Itálii poklesla z přibližně 63 l na přibližně 47 l a ve Francii z 67 l na asi 58 l.

¹⁹ Vlastní indexy HISC začínají rokem 1997. Údaje za dřívější období jsou založeny na přibližném indexu HISC. Použity byly následující roční míry změn HISC:

45. Valorizace minimálních sazeb by za použití tohoto procentního nárůstu vedla k těmto výsledkům:

<i>Výrobek</i>	<i>Sazba vyjádřená na</i>	<i>Současná minimální sazba</i>	<i>Valorizovaná minimální sazba k 1. lednu 2003 (současná sazba x 1,24)</i>
<i>Víno (tiché a šumivé)</i>	hl	0 EUR	0 EUR
<i>Pivo</i>	hl na stupeň Plato nebo hl na stupeň alkoholu	0,748 EUR nebo 1,87 EUR	0,93 EUR nebo 2,32 EUR
<i>Meziprodukty</i>	hl	45 EUR	56 EUR
<i>Alkohol</i>	hl čistého alkoholu	550 EUR	682 EUR

46. Taková valorizace k 1. květnu 2004 by od některých členských států vyžadovala změnit sazby takto:

- a) zvýšit sazby uplatňované na pivo v sedmi členských státech (LU, DE, ES, CZ, LT, LV, MT);
- b) zvýšit sazby uplatňované na meziprodukty v sedmi členských státech (EL, ES, IT, PT, HU, MT, CY);
- c) zvýšit sazby uplatňované na lihoviny ve třech členských státech (IT, CY a SK).

47. Většina členských států se v odpovědích na dotazník vyslovila pro zvýšení minimálních sazeb v návaznosti na inflaci, aby zůstala zachována jejich reálná hodnota. Některé státy však tuto valorizaci podmiňují zavedením nenulové sazby u vína, aby se nezesilovaly deformace mezi vínem a ostatními alkoholickými nápoji, přestože narovnání o inflaci bez zavedení nenulové sazby u vína, by obnovilo téměř stejnou situaci, jaká existovala 1. ledna 1993. První zpráva poznamenala, že uplatňované daňové sazby zřetelně stagnují, což podle ní znamená, že nulová sazba uplatňovaná na víno možná omezuje prostor pro změnu u ostatních alkoholických výrobků v témž členském státě i v sousedních členských státech. Mnohé z členských států jsou nicméně toho názoru, že situace se mezi jednotlivými členskými státy liší a že závisí na faktorech, jako jsou tradice, kultura i místo a čas spotřeby.

Reálné hodnoty sazeb -závěry

48. Zvýšení minimálních sazeb tak, aby zohledňovaly inflaci, neznamená a priori zvýšení reálné hodnoty. Naproti tomu nezohlednění inflace v konkrétních minimálních sazbách by vedlo k narušení jejich reálné hodnoty. Proto je takové zvýšení minimálních sazeb nezbytné k tomu, aby zůstala zachována výše sazeb,

1993: 3,4 %; 1994: 2,8 %; 1995: 2,8 %; 1996: 2,4 %; 1997: 1,7 %; 1998: 1,3 %; 1999: 1,2 %; 2000: 1,9 %; 2001: 2,2 %; 2002: 2,1 %.

na níž se Rada v roce 1992 shodla, což je minimální požadavek k zajištění fungování vnitřního trhu bez daňových hranic. V této souvislosti je nutné poznamenat, že minimální sazby u dalších výrobků podléhajících spotřební dani (tabákových výrobků, minerálních olejů) byly o inflaci upraveny. Současný systém spotřebních daní z alkoholických výrobků je však systém minimálních sazeb a členské státy mohou uplatňované sazby zvýšit tak, aby zohledňovaly inflaci, aniž by se systém měnil.

49. Pokud jde o alkoholické nápoje, řada členských států tento problém spojuje s problémem zavedení nenulové minimální sazby u vína, což je téma velmi sporné (viz oddíl 3.5.2.).

3.5. Obecné cíle Smlouvy

50. Článek 8 směrnice 92/84/EHS vyžaduje, aby se při každém přezkoumání daňových sazeb u alkoholických nápojů zohlednily obecné cíle Smlouvy. V souvislosti s touto zprávou jsou proto relevantní zdravotní politika, zemědělská politika, rozvoj venkova a kulturní záležitosti. Dalšími otázkami, které je nutné vzít v úvahu, jsou rozšíření a dopad navrhovaných opatření na kandidátské země.

3.5.1. Zdravotní a sociální politika

51. Článek 152 Smlouvy stanoví, že při vymezení a provádění všech politik a činností Společenství je zajištěn vysoký stupeň ochrany lidského zdraví. V této souvislosti uvedla první zpráva, že zdanění alkoholu je potenciálním prostředkem k odrazení od nadměrné spotřeby, což může mít příznivé důsledky spočívající ve snížení problémů spojených se spotřebou alkoholu, alkoholismem a zneužíváním alkoholu. V posledních několika letech však lékařské zprávy poukázaly také na to, že některé alkoholické nápoje příznivě přispívají k dobrému zdraví, pokud se pijí střídmě.
52. Většina členských států v odpovědích na dotazník uvedla, že na vnitrostátní výši sazeb nemá zdravotní politika žádný vliv, přestože některé státy dodaly, že v tomto ohledu na ně vyvíjejí zdravotní organizace určitý tlak. Pouze v případě jednoho členského státu (Švédska) jsou při stanovování výše sazeb zdravotní cíle dominantní. V ostatních zemích s vysokým zdaněním (například ve Finsku, Spojeném království nebo Dánsku) jsou zdravotní cíle dnes méně významné, než byly v minulosti. Důvod spatřuje Spojené království v protichůdných vědeckých důkazech o příznivých a nepříznivých účincích spotřeby alkoholu.
53. Výrobci zdůrazňují úsilí, které vynakládají na podporu odpovědných přístupů ke spotřebě alkoholu. Podle nich většina evropských spotřebitelů pije rozumně, střídmě a s potěšením. Domnívají se rovněž, že střídmá konzumace alkoholu může mít příznivé zdravotní účinky, a to bez ohledu na druh nápoje. Mají za to, že politiky zaměřené na celkové snížení spotřeby alkoholu na osobu prostřednictvím vysokého zdanění se nezaměřují na ty, kteří alkoholické výrobky zneužívají, a že podle zkušeností může mít takový přístup dokonce neočekávané nepříznivé účinky (např. pašování nebo protiprávní výrobu).
54. Zdravotní organizace, a zejména Eurocare (organizace na podporu předcházení škodám souvisejícím s alkoholem v Evropě), jsou často toho názoru, že zdanění by mělo zajistit vysokou úroveň cen, neboť existuje jasný vztah mezi cenou a spotřebou.

Navíc se domnívají, že daně z alkoholu by se měly používat na financování činností zaměřených na činnosti spojené s kontrolou spotřeby alkoholu včetně vzdělávání, výzkumu politik regulace alkoholu a podpory zdravotní péče. V souvislosti se zdravotní péčí poukazují, že Komise ve své Bílé knize o růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti²⁰ již žádala o internalizaci vnějších nákladů spotřeby alkoholu. Pokud jde o otázku příznivých účinků spotřeby alkoholu, žádá Eurocare, aby byly spotřebě alkoholu přisuzovány příznivé účinky jen s velkou opatrností, a zastává názor, že rozdíly mezi nápoji jsou minimální, neboť se zdá, že většina příznivých účinků vína, piva a lihovin pochází z alkoholu, nikoliv z ostatních složek těchto nápojů.

Zdravotní a sociální politika - závěry

55. Většina členských států zdravotní politiku při stanovování daňových sazeb obvykle nezohledňuje, přestože jim současné právní předpisy ES, které stanoví pouze minimální sazby, poskytují významný prostor pro začlenění ohledů na veřejné zdraví do daňových politik. V každém případě však platí, že má-li spotřební daň hrát určitou dlouhodobou úlohu jak prostředku ke snížení celkové spotřeby, tak prostředku k internalizaci vnějších či společenských nákladů zneužívání alkoholu, domnívají se některé členské státy, že minimálním požadavkem je zřejmě navýšení minimálních sazeb o inflaci.

3.5.2. Zemědělská politika

56. Víno je zemědělským produktem, který je jako takový definován ve Smlouvě. Ve čtrnácti z pětadvaceti členských států se na víno neuplatňuje žádná spotřební daň nebo se uplatňuje pouze daň velmi nízká (ve dvanácti státech žádná, ve Francii a v Maďarsku jen velmi nízká). Zavedení nenulové daně z vína by mohlo mít dopady na spotřebu vína a na společnou organizaci trhu s vínem. Členské státy produkující víno se vždy odvolávaly na zemědělskou politiku jako na důvod ospravedlňující uplatňování nulové sazby na víno. Některé z nich poukazují na složitou situaci vinohradníků, která by neponechávala prostor k uplatnění nenulové daňové sazby na víno.
57. V době přijímání první zprávy byla společná organizace trhu s vínem předmětem reformy v rámci Společné zemědělské politiky. Cílem této reformy bylo vyřešit existující situaci nadprodukce vína a současného poklesu spotřeby v zemích produkujících víno, a to zejména v případě stolního vína. Tato reforma společné organizace trhu s vínem byla dokončena v roce 1991²¹. Nová společná organizace trhu s vínem se snaží lépe uvést nabídku vína do souladu s poptávkou po víně. Hlavními jejími rysy jsou omezení nových výsad, změna struktury produkčního potenciálu tak, aby se snížil objem produkce stolních vín a byly vysazovány druhy produkující víno vyšší kvality, což by více odpovídalo požadavkům trhu. Byl přizpůsoben systém tržních intervencí (zejména finanční podpora pro destilaci vína, pro skladování, použití jako moštu pro jiné účely než do vína). Zejména byl snížen počet povinných destilačních opatření na dvě a byla zavedena nouzová destilace

²⁰ „Růst, konkurenceschopnost, zaměstnanost – Výzvy a cesty do 21. století – Bílá kniha“ – KOM(93) 700 ze dne 5.12.93.

²¹ Nařízení Rady (EC) č. 1493/1999 ze dne 17. května 1999 (Úř. věst. L 179 ze dne 14.7.1999).

pro případ výjimečného narušení trhu. Tato nová společná organizace trhu s vínem představuje posun směrem k cílenějším opatřením a ke změně orientace vinařství směrem k produktům vyšší kvality.

58. Ve prospěch nulové daňové sazby se u vína argumentuje tím, že jde o nezbytné pomocné opatření k zajištění toho, aby nebyl narušen jeden ze základních cílů politiky společné organizace trhu s vínem, konkrétně rovnováha na trhu. Ve skutečnosti by totiž případný pokles spotřeby, k němuž by po zavedení nenulové sazby mohlo dojít, nepříznivě ovlivnil tržní rovnováhu. Kromě toho musí být v krátkém období takový pokles spotřeby kompenzován intenzivnějšími tržními intervencemi, zejména prostřednictvím destilace přebytků vína na alkohol. Vysoké náklady této destilace přitom nese rozpočet Společenství. Naproti tomu nulová sazba je obecné, nezacílené opatření, které se uplatňuje i na rozšiřujících se tržních segmentech vysoce jakostních a dovezených vín, která mají menší problémy s nalezením odbytiště. Kromě toho jsou základní strukturální problémy důsledkem především měnící se struktury spotřeby v členských státech produkujících víno. Tuto skutečnost dokládají výsledky studie o konkurenci, která se rovněž zabývala vývojem spotřeby jednotlivých výrobků na osobu. Spotřeba vína na osobu v jižních členských státech (Španělsko, Francie, Itálie, Portugalsko) vykazuje v posledních třech desetiletích značný pokles, přestože ve srovnání se státy, které víno neprodukují, zůstává stále na vysoké úrovni. Tento pokles je částečně vyvažován zvýšením poptávky po vínu v těch zemích, které na víno uplatňují vysoké sazby spotřební daně a které jsou tradičně považovány především za spotřebitele piva. Naproti tomu spotřeba piva na osobu se v jižních členských státech (Řecko, Portugalsko, Itálie a Španělsko) výrazně zvyšuje, zatímco v mnoha severních členských státech (Rakousko, Belgie, Německo, Dánsko, Spojené království, Lucembursko a Nizozemsko) v 90. letech mírně poklesla.
59. Země produkující víno a producenti vína obecně se velice silně staví proti zavedení nenulové minimální sazby na víno. Tvrdí, že ve většině členských států produkujících víno nikdy tento produkt nepodléhal spotřební dani, že víno je nedílnou součástí kultury těchto států a že zavést povinné zdanění vína by bylo z politických důvodů obtížné. Dodávají, že členské státy produkující víno, které uplatňují nulovou nebo jen velmi nízkou daňovou sazbu, se na celkové spotřebě vína v EU podílejí z 85 %, a tedy možné problémy vnitřního trhu se týkají pouhých 15 % spotřeby vína v EU. Argumentují rovněž, že nulová sazba je u vína nezbytné pomocné opatření podporující cíle společné organizace trhu s vínem a že v současné situaci na trhu s vínem by bylo zavedení nového, byť i nízkého povinného zdanění považováno za škodlivé. Kromě toho existují obavy, že by mohly následovat další kroky směřující ke zvyšování minimálních sazeb uplatňovaných na víno. Příslušné země a producenti se navíc domnívají, že nulová sazba by u vína nepřispěla k vyřešení problémů vnitřního trhu způsobených obrovskými rozdíly v úrovních zdanění mezi členskými státy s vysokým zdaněním a členskými státy s nízkým zdaněním.
60. V neposlední řadě se rovněž tvrdí, že zdanění vína by vedlo k zavedení nebo zvýšení administrativní zátěže pro stovky tisíc drobných vinohradníků a pro správní orgány v členských státech produkujících víno do takové míry, která by byla neúměrná příjmům, jež by toto zdanění přineslo. Jelikož je však produkce vína již dnes předmětem přísných kontrol kvality a pohybu v rámci společné organizace trhu

s vínem i podle směrnice 92/12/EHS, může být tato zátěž v souvislosti s pohyby uvnitř Společenství nižší, než se předpokládalo.

Zemědělská politika - závěry

61. Jak je zřejmé z výše popsaných odlišných stanovisek, zůstává zdanění vína velice sporným a politicky citlivým bodem. Některé členské státy, které neprodukují víno, by vyžadovaly, aby veškeré změny minimálních sazeb u jakéhokoliv druhu alkoholických nápojů byly podmíněny zavedením nenulové minimální sazby spotřební daně z vína. Země produkující víno se naproti tomu obecně staví proti zavedení minimální sazby spotřební daně z vína.
62. Jelikož se zdá, že změnit současnou výši minimálních sazeb je velmi těžké, vyvstává další důležitá otázka. Konkrétně jde o to, zda je stále odůvodněné současný systém sledování výrobků podléhajících spotřební dani (systém pohybu v režimu s dočasným osvobozením od daně, mezi povolenými daňovými sklady, skládání záruk, doprovodné dokumenty atd.) zachovávat u produktů jako víno a pivo, které podléhají spotřební dani, jejíž sazba je v absolutní výši nižší než DPH uplatňovaná na tyto výrobky alespoň v deseti z patnácti členských států, nyní ve dvaceti z pětadvaceti členských států.

3.5.3. Rozšíření Evropské unie

63. Členské státy, které do EU vstoupily 1. května 2004, již na alkoholické nápoje uplatňují sazby, které jsou na úrovni současných minimálních sazeb nebo vyšší. Další kandidátské země, s nimiž probíhají jednání o přistoupení (Rumunsko a Bulharsko), rovněž nežádají o přechodná období po přistoupení k dosažení současné výše minimálních sazeb. Sazby spotřební daně z alkoholu a alkoholických nápojů uplatňované členskými státy, které do EU vstoupily 1. května 2004, a kandidátskými zeměmi jsou obsaženy v **přílohách B1 až B4**.

3.6. Periodicita přezkoumání

64. Článek 8 směrnice 92/84/EHS stanoví, že každé dva roky přezkoumá Rada na základě zprávy a případně návrhu Komise uvedenou směrnicí stanovené daňové sazby a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně přijme nezbytná opatření.
65. Komise je toho názoru, že dvouleté období je pro hloubkový přezkum fungování vnitřního trhu a dalších hledisek, které má zpráva Komise vzít v úvahu, příliš krátké a neposkytuje náležitý výhled pro posouzení změn v právních předpisech členských států. Pro posouzení fungování vnitřního trhu a následků případných změn v právních předpisech by bylo vhodnější období čtyřleté. Proto by měl jakýkoliv budoucí návrh na změnu stávající právního rámce Společenství v oblasti zdanění alkoholu obsahovat změnu článku 8 směrnice 92/84/EHS tak, aby stanovila přezkoumání každé čtyři roky, nikoliv každé dva roky.

4. STRUKTURA SPOTŘEBNÍ DANĚ UPLATŇOVANÉ NA ALKOHOLICKÉ NÁPOJE

66. Přestože požadavek na přezkum podle článku 8 směrnice 92/84/EHS stanoví Komisi povinnost vypracovat zprávu pouze o sazbách stanovených uvedenou směrnicí,

Komise se domnívá, že by se při těchto přezkumech mohly rovněž posoudit změny ve struktuře zdanění, což je problém, který je s problémem sazeb velice úzce spjatý. To platí zejména pro záležitosti týkající se zařazování alkoholických nápojů do jednotlivých kategorií definovaných ve směrnici o harmonizaci struktury (směrnice 92/83/EHS). Z konzultací předcházejících vypracování této zprávy vzešly následující tři problémy:

- a) odlišné zacházení s vínem a šumivým vínem;
- b) úprava kódů KN (kombinované nomenklatury) používaných pro vymezení kategorií výrobků;
- c) zařazení výrobků pro účely spotřební daně.

4.1. Odlišné zacházení s vínem a šumivým vínem

- 67. V současné době poskytují směrnice 92/83/EHS a 92/84/EHS členským státům možnost uplatňovat na víno a šumivé víno odlišné sazby spotřební daně. Jak je zřejmé z tabulky v **příloze B1**, využívá této možnosti v současné době osm členských států (IE, UK, DK, NL, BE, FR, DE, AT).
- 68. V současné době uplatňují Německo a Rakousko nulovou sazbu na tiché víno, ale relativně vysokou sazbu na šumivé víno. V Belgii, Dánsku, Francii, Spojeném království, Irsku a Nizozemsku je sazba uplatňovaná na šumivé víno vyšší než (nenulová) sazba uplatňovaná na tiché víno (**viz příloha B1**). Čtyři členské státy (DE, BE, NL, AT) také uplatňují odlišné sazby na šumivé meziprodukty a na tiché meziprodukty (**viz příloha B3**).
- 69. Rozlišení použité ve směrnici vyplývá z toho, že tyto členské státy považují historicky šumivá vína za „luxusní výrobky“. Vzniká však otázka, zda je toto rozlišení stále odůvodněné, neboť oba výrobky se stále více spotřebovávají při podobných příležitostech. Navíc obě kategorie obsahují víno, které lze považovat za „luxusní“ výrobek, ale také za velmi levný výrobek (např. výběrové víno a proti němu stolní víno).
- 70. Definice „šumivých vín“ v článku 8 směrnice 92/83/EHS může způsobit nespravedlivé důsledky z hlediska zdanění. Podle definice v článku 8 zahrnuje označení „šumivé víno“ výrobky, „které jsou plněny do lahví s „hříbovitou zátkou“, jež je upevněna sponou nebo vázáním, nebo které mají díky obsahu oxidu uhličitého v roztoku přetlak tři bary nebo větší“. Obě tato kritéria lze považovat za svévolná. Stačí totiž, aby producent použil jiný druh zátky, a perlivá vína s přetlakem těsně pod tři bary se spotřební dani z šumivých vín vyhnou, a tudíž získají výhodu nižšího (nebo nulového) zdanění tichých vín. Vzniká tak otázka, zda se má toto odlišné zacházení zachovat, nebo zda by se mělo s šumivými víny a meziprodukty zacházet stejně jako s tichými víny a meziprodukty.

4.2. Úprava kódů KN (kombinované nomenklatury) používaných pro vymezení kategorií výrobků

- 71. Pro vymezení jednotlivých kategorií alkoholických nápojů odkazuje směrnice 92/83/EHS velmi často na kódy KN. Článek 26 uvedené směrnice stanoví, že odkazy

učiněné ve směrnici na kódy KN se vztahují k verzi kombinované nomenklatury platné ke dni přijetí směrnice (19. října 1992). V případě změny v zařazení musejí hospodářské subjekty používat odlišné kódy KN pro tentýž výrobek pro pohyb mezi členskými státy a pohyb mezi EU a třetími zeměmi. Za účelem zohlednění možných změn kódů KN a změn ve výkladu (např. doplnění vysvětlivek k harmonizovanému systému) a za účelem zjednodušení situace hospodářských subjektů i správních orgánů **by se měly odkazy vztahovat ke kódům KN platným pro nejnovější možné údaje**. Kromě toho Komise pro zjednodušení aktualizace tohoto odkazu na platné kódy KN překládá členským státům k diskuzi, **zda by se taková rozhodnutí v budoucnu neměla přijímat v souladu s postupem podle článku 24 směrnice 92/12/EHS** (postup ve Výboru pro spotřební daně, jak bylo sjednáno pro energetické produkty v čl. 2 odst. 5 směrnice Rady 2003/96/ES²²).

4.3. Zařazení výrobků pro účely spotřební daně

72. Změny navrhované v oddíle 4.2 by usnadnily život hospodářským subjektům i správním orgánům, avšak nevyřešily by problémy zařazování alkoholických nápojů do jednotlivých kategorií alkoholických nápojů podle směrnice 92/83/EHS. Definice těchto kategorií obsahuje vždy odkaz na kódy KN. Proto je pro rozhodnutí o zacházení z hlediska spotřební daně nejdůležitější otázkou rozhodnutí o celním zařazení výrobku.
73. Na problémy se zařazováním výrobků byly útvary Komise nedávno upozorněny jak ze strany obchodníků, tak ze strany vnitrostátních správních orgánů na základě jejich stížností na rozdílné zařazení, a tedy i na rozdílné zdanění téhož výrobku v různých členských státech. Většina problémů se týká rozlišení výrobků kódů KN 2206 (včetně ostatních kvašených nápojů) a 2208 (včetně lihovin). Vysvětlivky k harmonizovanému systému u položky 2206 dovolují do „ostatních kvašených nápojů“ přidat destilovaný alkohol, avšak přitom neuvádějí, do jaké míry je takové přidání alkoholu možné. Členské státy vykládají toto ustanovení různě, což má za následek, že tentýž výrobek některé členské státy považují za „ostatní kvašené nápoje“ nebo „meziprodukty“, zatímco jiné členské státy za „lihoviny“.

Možná řešení

74. V rámci stávajících právních předpisů EU upravujících spotřební daně (směrnice 92/83/EHS) a odvolávajících se pro účely základní klasifikace alkoholických nápojů na kódy KN lze problém rozdílného zařazování alkoholických nápojů vyřešit pouze **jednotnějším výkladem a používáním celních předpisů pro zařazení těchto výrobků do KN**.
75. Pro celní účely mohou hospodářské subjekty od svých celních orgánů obdržet závazné informace o sazebním zařazení zboží do kombinované nomenklatury (BTI), které se týkají zařazování výrobků dovezených ze třetích zemí nebo vyvezených do třetích zemí. Tyto závazné informace se zadávají do databáze spravované Komisí a jsou právoplatné ve všech členských státech. Přestože se tyto závazné informace týkají vždy jednotlivého případu a nestanoví obecná pravidla pro zařazení výrobků

²² Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny (Úř. věst. L 283, 31.10.2003, s. 51).

do KN, poskytují správním orgánům i obchodníkům určitý návod a mohou vést k jednoduššímu používání celních předpisů pro zařazování výrobků do KN. Závazné informace o sazebním zařazení ovšem nelze žádat pro výrobky, u nichž nelze prokázat celní zájem (např. nové produkty vyrobené v EU a uváděné na trh pouze v rámci EU). Za účelem podpory významu těchto závazných informací pro účely spotřební daně je možné zvážit rozšíření možnosti hospodářských subjektů získávat od celních orgánů závazné informace o sazebním zařazení i pro výrobky podléhající spotřební dani, které nejsou určeny k dovozu či vývozu. To by ovšem vyžadovalo změnu příslušných celních předpisů²³.

76. Jak již bylo uvedeno výše, vydávají celní orgány závazné informace o sazebním zařazení pouze na žádost hospodářských subjektů a pro jednotlivé případy. Ve snaze zavést pro zařazování alkoholických nápojů do KN jasnější obecná pravidla byla vytvořena pracovní skupina složená z útvarů Komise a celních správ řady členských států. Tato pracovní skupina se bude zejména snažit stanovit jasnou dělicí čáru mezi kódy KN 2206 a 2208. Jde však o velice složitý problém, a dosažení výsledků proto může nějakou dobu trvat. Nelze navíc přehlédnout, že jakékoliv nové celní předpisy pro zařazení alkoholických nápojů do KN nebudou mít pro účely spotřební daně žádné důsledky, dokud nebude v článku 26 směrnice 92/83/EHS aktualizován odkaz na kódy KN podle návrhu uvedeného v odstavci 71 výše. V neposlední řadě zařazení výrobku do KN nezohledňuje ani nemá zohledňovat dopady tohoto zařazení na zařazení výrobku pro účely spotřební daně, a může dokonce vést k nežádoucím účinkům v souvislosti se zařazením určitých výrobků pro účely spotřební daně.
77. Proto je Komise toho názoru, že by se měla zvážit i radikálnější řešení spočívající ve snížení závislosti zařazení alkoholických nápojů pro účely spotřební daně na zařazení do KN.
78. První možností by bylo znovu definovat kategorie výrobků podléhajících spotřební dani pouze pomocí slovního popisu, bez odkazu na kódy KN, jak je tomu v případě definic tabákových výrobků ve směrnici 95/59/ES. To by se však mohlo ukázat jako mimořádně složité, neboť na trhu s alkoholickými nápoji je nabízeno velice široké spektrum výrobků. Navíc se na trhu pravidelně objevují nové výrobky, což by mohlo způsobit další problémy se zařazením.
79. Druhou možností by bylo zkombinovat celní kódy s dodatečnými prvky, které by stanovila směrnice 92/83/EHS. Tyto dodatečné prvky pro účely spotřební daně, jako například maximální množství destilovaného alkoholu, které lze přidat do nápojů kvasného původu, aniž by tyto nápoje ztratily povahu „ostatních kvašených nápojů“ nebo „meziproduktů“, by mohly pomoci stanovit hranici mezi odlišnými kategoriemi alkoholických výrobků tam, kde použití samotných kódů KN nevede k jednoznačným výsledkům nebo vede k výsledkům, které jsou z hlediska zdanění neuspokojivé. Použití takových pravidel by však mohlo v praxi narážet na značné obtíže, protože stanovit původ lihu ve výrobku může být velice náročné nebo drahé.

²³ Článek 12 Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství, a články 5 až 14 prováděcího předpisu k celnímu kodexu Společenství (nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92).

80. Uvážit by se rovněž mohlo zavedení nové kategorie alkoholických nápojů zahrnující „ostatní kvašené nápoje“, do nichž byl přidán alkohol. Současné definice, základy pro výpočet a sazby spotřební daně by u piva, vína a lihu mohly zůstat nezměněné, podle směrnice 92/83/EHS, zatímco „ostatní alkoholické nápoje“ (KN 2206) by mohly být zdaňovány podle obsahu alkoholu. Navíc by podle vzoru čl. 3 odst. 2 směrnice 92/83/EHS mohlo být členským státům dovoleno rozdělit takové nápoje do kategorií o šířce nejvýše dvou nebo tří stupňů a uplatňovat pak stejnou daňovou sazbu za hektolitr na všechny nápoje, které patří do jedné kategorie. Výše minimálních sazeb EU by u těchto výrobků mohla být stanovena lineárně nebo by mohla se zvyšujícím se obsahem alkoholu ve výrobku růst progresivně. Takové řešení by umožnilo členským státům zdaňovat srovnatelné výrobky (kvašené nápoje s přidaným alkoholem) stejnou měrou na základě obsahu alkoholu a přitom by nebylo tak nezbytné jasně rozlišovat výrobky spadající pod položky KN 2206 a 2208. Je vhodné také poznamenat, že současná definice „ostatních kvašených nápojů“ by zůstala nezměněná a že výrobky spadající v současnosti do této definice (např. zkvašený ovocný mošt) by byly i nadále zdaňovány jako víno podle článku 15 směrnice 92/83/EHS.

Závěry

81. Právní předpis EU týkající se spotřební daně z alkoholických nápojů, přijatý v roce 1992 za účelem snadnějšího zrušení kontrol daňové povahy na vnitřních hranicích, se od té doby nezměnil. Jeho cílem bylo stanovit minimální požadavky, které se tehdy považovaly za nezbytné pro fungování vnitřního trhu. V tomto rámci musí Rada situaci pravidelně přezkoumávat, a to na základě zprávy Komise.
82. Tato zpráva, která je od vybudování vnitřního trhu druhou v pořadí na toto téma, upozorňuje na mnohé přetrvávající problémy ve fungování vnitřního trhu, kterým řada členských států čelí. Zmíněné problémy jsou důsledkem někdy vysokého daňového zatížení výrobků ve vztahu k jejich vlastní hodnotě a také důsledkem značných rozdílů v sazbách spotřební daně uplatňovaných jednotlivými členskými státy. K vyřešení těchto problémů by mohlo výrazně přispět větší sblížení sazeb.
83. Vzhledem ke složitosti a politické citlivosti některých stránek této problematiky, mezi které patří obecné cíle Smlouvy, jakož i regionální, zemědělské a kulturní faktory, není k této zprávě připojen návrh směrnice. Za současné situace má zpráva podnítit širokou diskuzi v Radě, Evropském parlamentu a Evropském hospodářském a sociálním výboru. Na základě výsledků této diskuze pak Komise rozhodne, zda k některému problému či některým problémům uvedeným v této zprávě návrhy předloží, či nikoli.

PŘÍLOHA A

Příjmy ze spotřebních daní z alkoholických nápojů, tabákových výrobků a minerálních olejů (rok 2001) v absolutní výši, jako podíl na celkových příjmech ze spotřebních daní a jako podíl na HDP

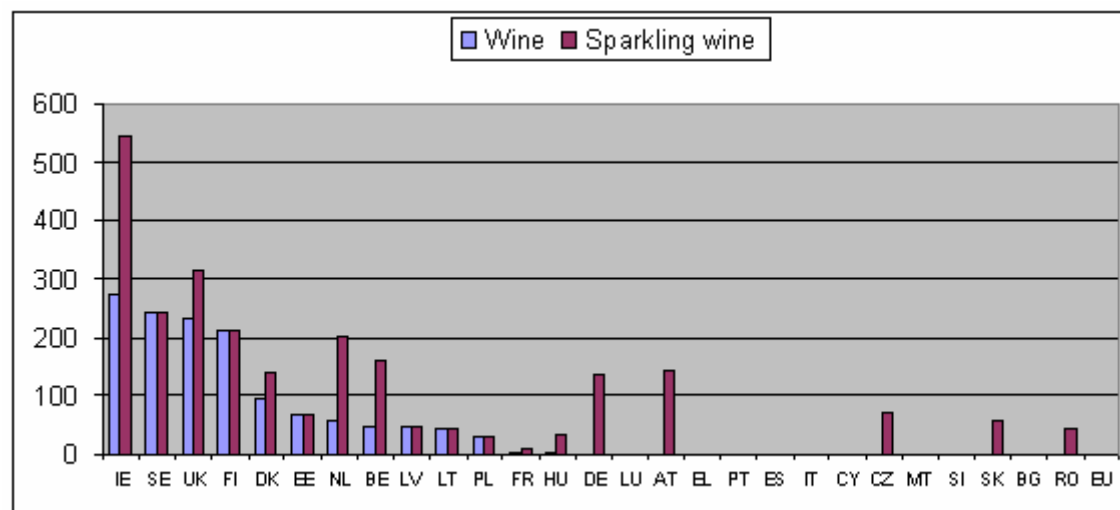
	GDP in million EUR	Excise duty receipts										
		In million EUR				As a % of total excise receipts			As a % of GDP			
		Total	Mineral oil	Tobacco products	Alcoholic drinks	Mineral oil	Tobacco products	Alcoholic drinks	Total	Mineral oil	Tobacco products	Alcoholic drinks
B	254.282	5.235	3.387	1.275	573	64,7%	24,4%	10,9%	2,06%	1,33%	0,50%	0,23%
DK	177.840	4.418	2.819	1.019	580	63,8%	23,1%	13,1%	2,48%	1,58%	0,57%	0,33%
D	2.071.200	54.806	39.331	12.025	3.450	71,8%	21,9%	6,3%	2,65%	1,90%	0,58%	0,17%
EL	130.927	4.558	2.283	2.006	269	50,1%	44,0%	5,9%	3,48%	1,74%	1,53%	0,21%
E	651.641	15.340	9.450	4.798	1.091	61,6%	31,3%	7,1%	2,35%	1,45%	0,74%	0,17%
F	1.463.722	33.549	22.780	8.190	2.578	67,9%	24,4%	7,7%	2,29%	1,56%	0,56%	0,18%
IRL	114.479	3.326	1.375	1.142	809	41,3%	34,3%	24,3%	2,91%	1,20%	1,00%	0,71%
I	1.220.147	32.602	24.412	7.444	746	74,9%	22,8%	2,3%	2,67%	2,00%	0,61%	0,06%
L	21.510	974	597	347	30	61,3%	35,6%	3,1%	4,53%	2,78%	1,61%	0,14%
N	429.172	7.746	5.223	1.677	846	67,4%	21,6%	10,9%	1,80%	1,22%	0,39%	0,20%
A	211.857	4.406	2.876	1.234	296	65,3%	28,0%	6,7%	2,08%	1,36%	0,58%	0,14%
P	122.978	3.575	2.228	1.100	247	62,3%	30,8%	6,9%	2,91%	1,81%	0,89%	0,20%
FIN	135.791	4.152	2.264	588	1.300	54,5%	14,2%	31,3%	3,06%	1,67%	0,43%	0,96%
S	244.905	6.577	4.540	807	1.230	69,0%	12,3%	18,7%	2,69%	1,85%	0,33%	0,50%
UK	1.596.986	59.113	35.454	12.489	11.169	60,0%	21,1%	18,9%	3,70%	2,22%	0,78%	0,70%
EU	8.847.436	240.377	159.019	56.141	25.216	66,2%	23,4%	10,5%	2,72%	1,80%	0,63%	0,29%

PŘÍLOHA B1

Sazby spotřební daně uplatňované na víno a šumivé víno (k 1. 5. 2004)

Member States	Wine Rate In EUR per hl	Sparkling wine Rate In EUR per hl
IE	273	546
SE	243	243
UK	232	313
FI	212	212
DK	95	142
EE	67	67
NL	59	201
BE	47	161
LV	46	46
LT	44	44
PL	29.8	29.8
FR	3,4	8,4
HU	3,2	36
DE	0	136
LU	0	0
AT	0	144
EL	0	0
PT	0	0
ES	0	0
IT	0	0
CY	0	0
CZ	0	73
MT	0	0
SI	0	0
SK	0	58
Candidate countries		
BG	0	0
RO	0	42
EU	0	0

Sazby spotřební daně uplatňované na víno a šumivé víno (k 1. 5. 2004)

CS

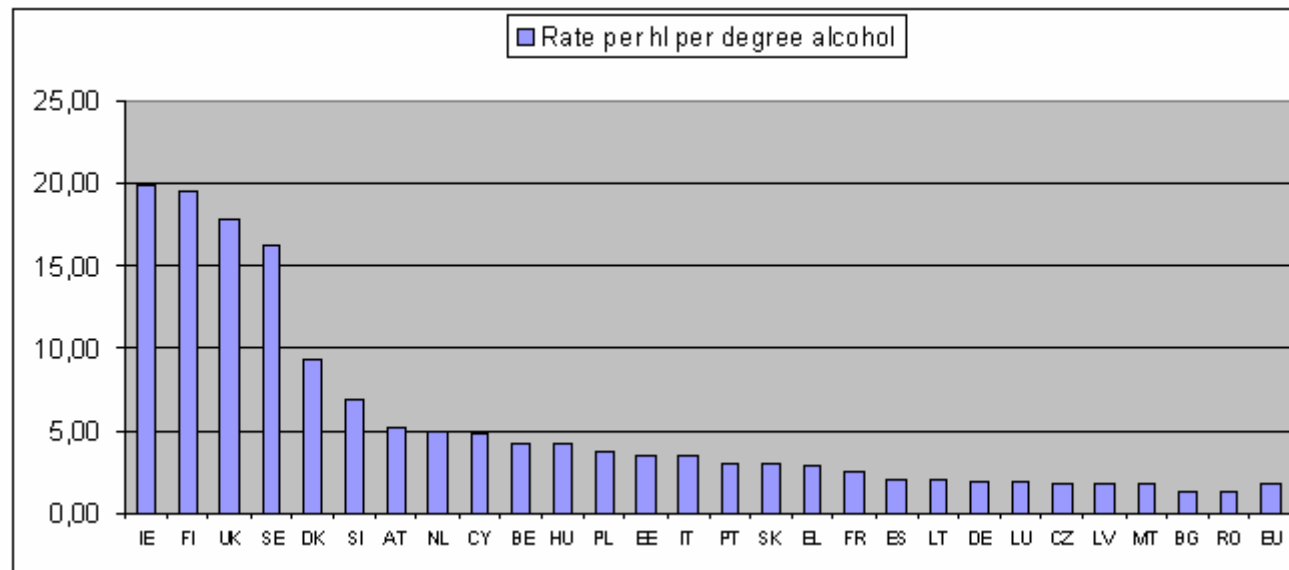
CS

PŘÍLOHA B2

Sazby spotřební daně uplatňované na pivo (k 1. 5. 2004)

Member States	In EUR per hl per degree alcohol ⁽¹⁾⁽²⁾	In EUR per litre of beer at 5°
IE	19,87	0,99
FI	19,45	0,97
UK	17,87	0,89
SE	16,18	0,81
DK	9,31	0,47
SI	6,98	0,35
AT	5,20	0,26
NL	5,02	0,25
CY	4,79	0,24
BE	4,28	0,21
HU	4,14	0,21
PL	3,75	0,19
EE	3,52	0,18
IT	3,48	0,17
PT	3,04	0,15
SK	3,03	0,15
EL	2,83	0,14
FR	2,60	0,13
ES	2,03	0,10
LT	2,03	0,10
DE	1,98	0,10
LU	1,98	0,10
CZ	1,88	0,09
LV	1,88	0,09
MT	1,87	0,09
Candidate countries		
BG	1,35	0,07
RO	1,37	0,07
EU	1,87	0,09
⁽¹⁾ Rate applied on beer of an actual alcoholic strength of 5% by volume		
⁽²⁾ For Member States taxing beer per degree Plato, conversion into degree alcohol has been made assuming that 1 degree alcohol equals 2,5 degree Plato		

Sazby spotřební daně uplatňované na pivo (k 1. 5. 2004)

CS

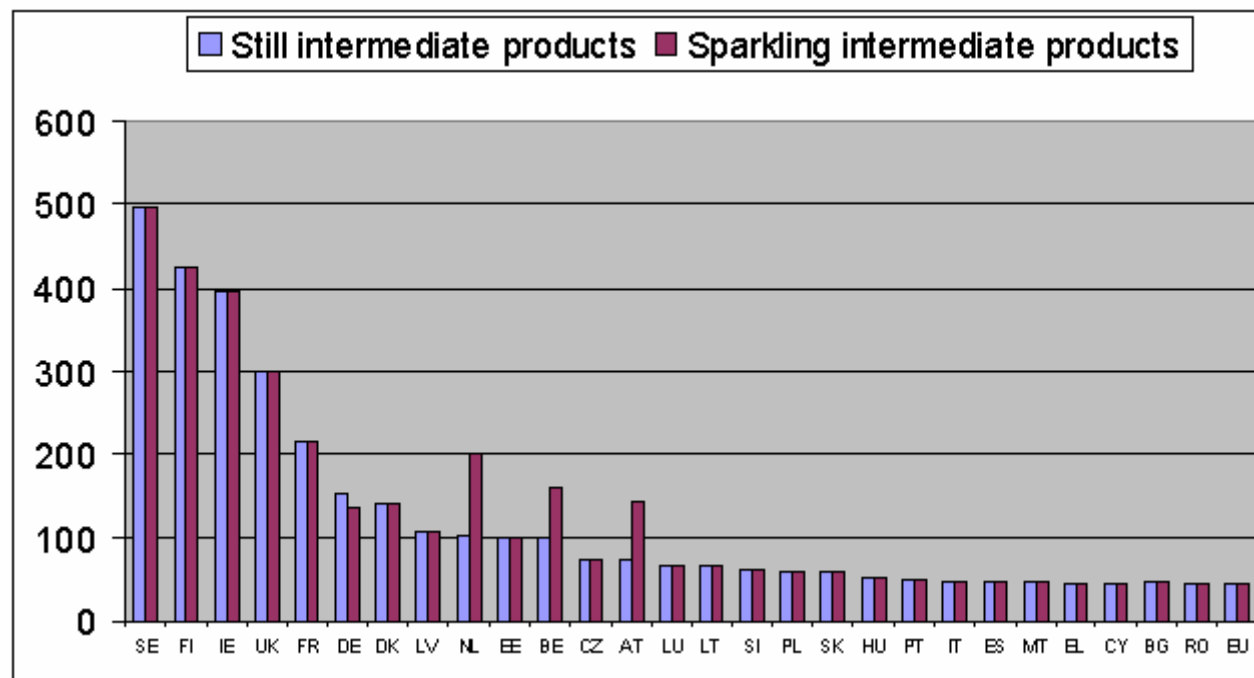
CS

PŘÍLOHA B3

Sazby spotřební daně uplatňované na meziprodukty (k 1. 5. 2004)

Member States	Still intermediate products	Sparkling intermediate products
	Rate in EUR per hl	
SE	497	497
FI	424	424
IE	396	396
UK	300	300
FR	214	214
DE	153	136
DK	142	142
LV	108	108
NL	103	201
EE	102	102
BE	99	161
CZ	73	73
AT	73	144
LU	67	67
LT	67	67
SI	64	64
PL	60	60
SK	58	58
HU	52	52
PT	51	51
IT	50	50
ES	49	49
MT	47	47
EL	45	45
CY	45	45
Candidate countries		
BG	46	46
RO	45	45
EU	45	45

Sazby spotřební daně uplatňované na meziprodukty (k 1. 5. 2004)

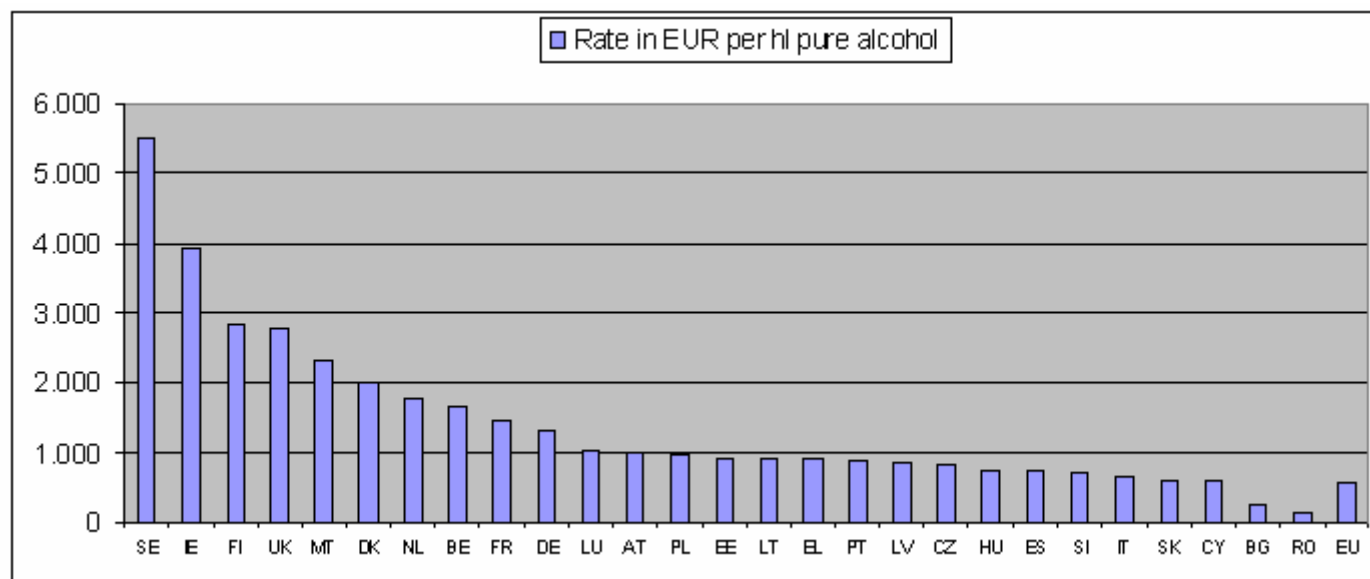

PŘÍLOHA B4

Sazby spotřební daně uplatňované na lih a lihoviny (k 1. 5. 2004)

	Rate in EUR per hl pure alcohol	Rate in EUR per litre of spirits at 40°
Member States		
SE	5.519	22,1
IE	3.925	15,7
FI	2.825	11,3
UK	2.776	11,1
MT	2.332	9,3
DK	2.020	8,1
NL	1.775	7,1
BE	1.661	6,6
FR	1.450	5,8
DE	1.303	5,2
LU	1.041	4,2
AT	1.000	4,0
PL	963	3,9
EE	927	3,7
LT	927	3,7
EL	908	3,6
PT	881	3,5
LV	847	3,4
CZ	831	3,3
HU	756	3,0
ES	740	3,0
SI	707	2,8
IT	645	2,6
SK	606	2,4
CY	599	2,4
Candidate countries		
BG	257	1,0
RO	150	0,6
EU	550	2,2

Sazby spotřební daně uplatňované na líh a lihoviny (k 1. 5. 2004)

CS

CS

PŘÍLOHA C

Sazby spotřební daně uplatňované členskými státy a vyjádřené na hl na stupeň alkoholu
(v eurech)
(k 1. 5. 2004)

Member State	Beer	Still wine (at 12% vol.)	Sparkling wine (at 12% vol.)	intermediate products (at 18% vol.)	Spirits
BE	4,28	3,92	13,42	5,51	16,61
DK	9,31	7,92	11,83	7,89	20,20
DE	1,98	0	11,33	8,50	13,03
EL	2,83	0	0	2,50	9,08
ES	2,03	0	0	2,75	7,40
FR	2,60	0,28	0,70	11,89	14,50
IE	19,87	22,75	45,50	22,01	39,25
IT	3,48	0	0	2,75	6,45
LU	1,98	0	0	3,72	10,41
NL	5,02	4,92	16,75	5,70	17,75
AT	5,20	0	12,00	4,06	10,00
PT	3,04	0	0	2,85	8,81
FI	19,45	17,66	17,66	23,56	28,25
SE	16,18	20,25	20,25	27,61	55,19
UK	17,89	19,33	26,08	16,66	27,76
CY	4,79	0,00	0,00	2,50	5,99
CZ	1,88	0,00	6,12	4,08	8,31
EE	3,52	5,54	5,54	5,68	9,27
HU	4,14	0,26	2,99	2,89	7,56
LT	2,03	3,63	3,63	3,70	9,27
LV	1,88	3,85	3,85	5,99	8,47
MT	1,87	0,00	0,00	2,59	23,32
PL	3,75	2,48	2,48	3,32	9,63
SI	6,98	0,00	0,00	3,54	7,07
SK	3,03	0,00	4,85	3,23	6,06

Sazby spotřební daně uplatňované členskými státy a vyjádřené na hl na stupeň alkoholu (v eurech) (k 1. 5. 2004)

